

Hướng đối tượng trong Java

GV: ThS. Phan Nguyệt Minh
minhpn@uit.edu.vn

<http://courses.uit.edu.vn>

Nội dung

- Các khái niệm cơ bản về lớp, đối tượng.
- Lớp và đối tượng trong java.
- Tính đóng gói.
- Tính kế thừa.
- Tính đa hình.
- Interface.

Các khái niệm cơ bản

- **Đối tượng (object):** trong thế giới thực khái niệm đối tượng có thể xem như một thực thể: người, vật, bảng dữ liệu,...
 - ✓ Đối tượng giúp hiểu rõ thế giới thực
 - ✓ Cơ sở cho việc cài đặt trên máy tính
 - ✓ Mỗi đối tượng có định danh, thuộc tính, hành vi

Ví dụ: đối tượng sinh viên
MSSV: “TH0701001”; Tên sinh viên: “Nguyễn Văn A”
- **Hệ thống các đối tượng:** là 1 tập hợp các đối tượng
 - ✓ Mỗi đối tượng đảm trách 1 công việc
 - ✓ Các đối tượng có thể trao đổi thông tin với nhau
 - ✓ Các đối tượng có thể xử lý song song, hay phân tán

Các khái niệm cơ bản

- **Lớp (class):** là khuôn mẫu (template) để sinh ra đối tượng. Lớp là sự trừu tượng hóa của tập các đối tượng có các thuộc tính, hành vi tương tự nhau, và được gom chung lại thành 1 lớp.
- ▶ **Ví dụ:** lớp các đối tượng *Sinhviên*
 - ✓ Sinh viên “Nguyễn Văn A”, mã số TH0701001 → 1 đối tượng thuộc lớp *Sinhviên*
 - ✓ Sinh viên “Nguyễn Văn B”, mã số TH0701002 → là 1 đối tượng thuộc lớp *Sinhviên*
- **Đối tượng (object) của lớp:** một đối tượng cụ thể thuộc 1 lớp là 1 thể hiện cụ thể của 1 lớp đó.

Lớp và đối tượng trong Java

Khai báo lớp

```
class <ClassName>  
{  
    <danh sách thuộc tính>  
    <các khởi tạo>  
    <danh sách các phương thức>  
}
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Thuộc tính: các đặc điểm mang giá trị của đối tượng, là vùng dữ liệu được khai báo bên trong lớp

class <ClassName>

{

<Tiền tố> <kiểu dữ liệu> <tên thuộc tính>;

}

Kiểm soát truy cập đối với thuộc tính

- * **public:** có thể truy xuất từ bất kỳ 1 lớp khác.
- * **protected:** có thể truy xuất được từ những lớp con.
- * **private:** không thể truy xuất từ 1 lớp khác.

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Phương thức: chức năng xử lý, hành vi của các đối tượng.
class *<ClassName>* {

```
    ...  
    <Tiền tố> <kiểu trả về> <tên phương thức>(<các đối số>){  
        ...  
    }  
}
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

- ▶ **public:** có thể truy cập được từ bên ngoài lớp khai báo.
- ▶ **protected:** có thể truy cập được từ lớp khai báo và các lớp dẫn xuất (lớp con).
- ▶ **private:** chỉ được truy cập bên trong lớp khai báo.
- ▶ **static:** phương thức lớp dùng chung cho tất cả các thể hiện của lớp, có thể được thực hiện kể cả khi không có đối tượng của lớp
- ▶ **final:** không được khai báo chồng ở các lớp dẫn xuất.
- ▶ **abstract:** không có phần source code, sẽ được cài đặt trong các lớp dẫn xuất.
- ▶ **synchronized:** dùng để ngăn những tác động của các đối tượng khác lên đối tượng đang xét trong khi đang đồng bộ hóa. Dùng trong lập trình multithreads.

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Ví dụ 1: *class Sinhvien {*
 // Danh sách thuộc tính
 String maSv, tenSv, dcLienlac;
 int tuoi;
 ...
 // Danh sách các khởi tạo
 Sinhvien(){}
 Sinhvien (...) { ...}
 ...
 // Danh sách các phương thức
 public void capnhatSV (...) {...}
 public void xemThongTinSV() {...}
 ...
 }

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

```
...  
// Tạo đối tượng mới thuộc lớp Sinhvien  
Sinhvien sv = new Sinhvien();  
  
...  
// Gán giá trị cho thuộc tính của đối tượng  
sv.maSv = "TH0601001" ;  
sv.tenSv = "Nguyen Van A";  
sv.tuoi = "20";  
sv.dcLienlac = "KP6, Linh Trung, Thu Duc";  
  
...  
// Gọi thực hiện phương thức  
sv.xemThongTinSV();
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Ví dụ 2:

```
class Sinhvien {  
    // Danh sách thuộc tính  
    private String    maSv;  
    String    tenSv, dcLienlac;  
    int    tuoi;  
    ...  
}  
...  
Sinhvien sv = new Sinhvien();  
sv.maSv = "TH0601001"; /* Lỗi truy cập thuộc tính  
    private từ bên ngoài lớp khai báo */  
Sv.tenSv = "Nguyen Van A";  
...
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Khởi tạo (constructor): là một loại phương thức đặc biệt của lớp, dùng để khởi tạo một đối tượng.

Dùng để khởi tạo giá trị cho các thuộc tính của đối tượng.

Cùng tên với lớp.

Không có giá trị trả về.

Có thể có tham số hoặc không.

Lưu ý: Mỗi lớp sẽ có 1 constructor mặc định (nếu ta không khai báo constructor nào). Ngược lại nếu ta có khai báo 1 constructor khác thì constructor mặc định chỉ dùng được khi khai báo tường minh.

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Ví dụ 1

```
class Sinhvien  
{  
    ...  
    // Không có định nghĩa constructor nào  
}  
...  
// Dùng constructor mặc định  
Sinhvien sv = new Sinhvien();
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Ví dụ 2:

```
class Sinhvien  
{
```

```
    ...  
    // không có constructor mặc định  
    Sinhvien(<các đối số>) {...}  
}
```

```
...  
Sinhvien sv = new Sinhvien();  
// lỗi biên dịch
```

```
class Sinhvien  
{
```

```
    ...  
    // khai báo constructor mặc định  
    Sinhvien(){}  
    Sinhvien(<các đối số>) {...}  
}
```

```
...  
Sinhvien sv = new Sinhvien();
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Phương thức khai báo chồng (overloading method): Việc khai báo trong một lớp nhiều phương thức có cùng tên nhưng khác tham số (khác kiểu dữ liệu, khác số lượng tham số) gọi là khai báo chồng phương thức.

Ví dụ: *class Sinhvien*

```
{...  
    public void xemThongTinSV() {...}  
    public void xemThongTinSV(String psMaSv)  
    {...}  
}
```

Lớp và đối tượng trong Java (tt)

Tham chiếu *this*: là một biến ẩn tồn tại trong tất cả các lớp, ***this*** được sử dụng trong khi chạy và tham khảo đến bản thân lớp chứa nó.

Ví dụ: `class Sinhvien {`
 `String maSv, tenSv, dcLienlac;`
 `int tuoi;`
 `...`
 `public void xemThongTinSV() {`
 `System.out.println(this.maSv);`
 `System.out.println(this.tenSv);`
 `...`
 `}`
}

Tính đóng gói

- **Đóng gói:** nhóm những gì có liên quan với nhau vào thành một và có thể sử dụng một cái tên để gọi.

Ví dụ:

- ✓ Các phương thức đóng gói các câu lệnh.
- ✓ Đối tượng đóng gói dữ liệu và các hành vi/phương thức liên quan.

(Đối tượng = Dữ liệu + Hành vi/Phương thức)

Tính đóng gói

Đóng gói dùng để che dấu một phần hoặc tất cả thông tin, chi tiết cài đặt bên trong với bên ngoài.

Ví dụ: khai báo các lớp thuộc cùng gói trong java

```
package <tên gói>; // khai báo trước khi khai  
báo lớp
```

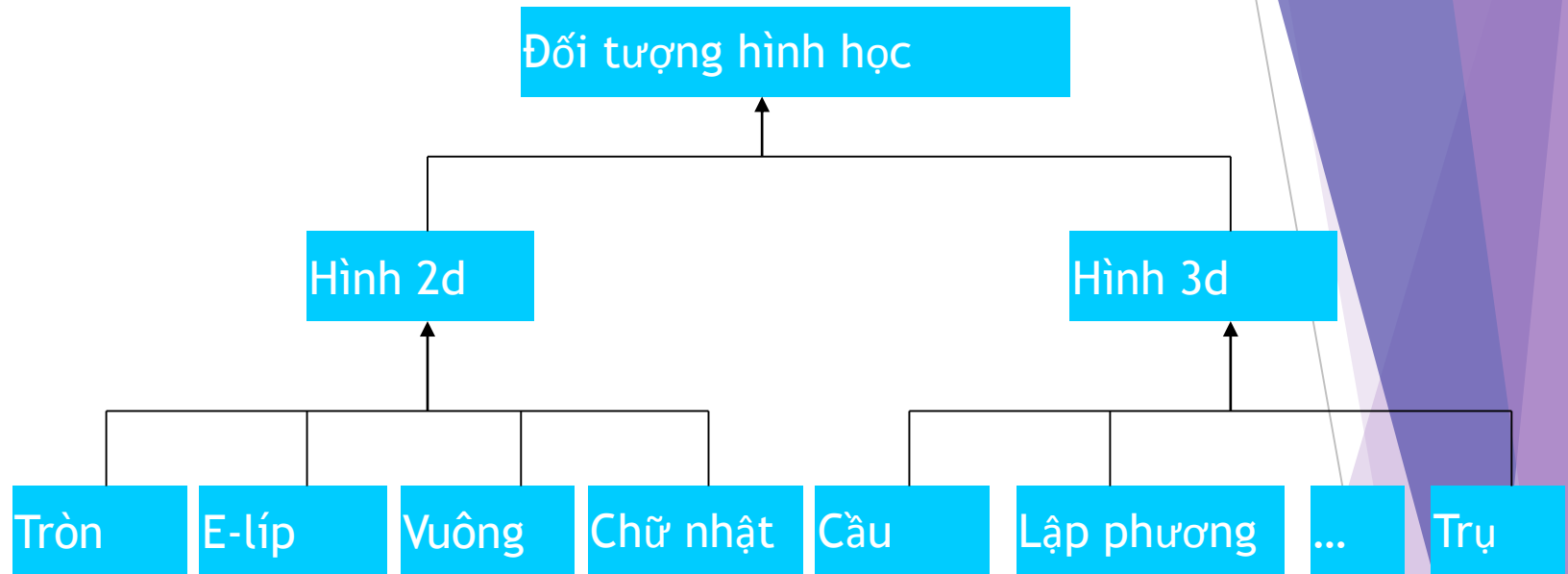
```
class <tên lớp>
```

```
{
```

```
...
```

```
}
```

Tính kế thừa

- Thừa hưởng các thuộc tính và phương thức đã có
- Bổ sung, chi tiết hóa cho phù hợp với mục đích sử dụng mới
 - ✓ **Thuộc tính:** thêm mới
 - ✓ **Phương thức:** thêm mới hay hiệu chỉnh

Tính kế thừa (tt)

Lớp dẫn xuất hay lớp con (SubClass)

Lớp cơ sở hay lớp cha (SuperClass)

Lớp con có thể kế thừa tất cả hay một phần các thành phần dữ liệu (thuộc tính), phương thức của lớp cha (public, protected, default)

Dùng từ khóa ***extends***.

Ví dụ: *class nguoi { ...*

}

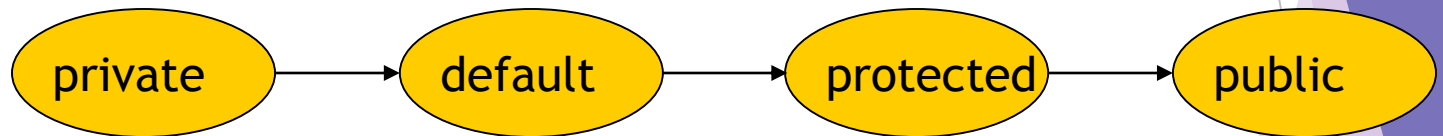
class sinhvien extends nguoi { ...

}

Lưu ý: default không phải là 1 từ khóa

Tính kế thừa (tt)

- **Phương thức định nghĩa lại (Overriding Method)**
 - Được định nghĩa trong lớp con
 - Có tên, kiểu trả về & các đối số giống với phương thức của lớp cha
 - Có kiểu, phạm vi truy cập “lớn hơn” phương thức trong lớp cha

Tính kế thừa (tt)

• Ví dụ:

```
abstract class Hinhhoc { ...  
    public float tinhdientich() {  
        return 0;  
    }  
    ...  
}
```

```
class HinhVuong extends Hinhhoc {  
    private int canh;  
    public float tinhdientich() {  
        return canh*canh;  
    }  
    ...  
}
```

Chỉ có thể **public** do phương thức `tinhdientich()` của lớp cha là **public**

Tính kế thừa (tt)

```
class HinhChuNhat extends HinhVuong
{
    private int cd;
    private int cr;
    public float tinhdientich() {
        return cd*cr;
    }
    ...
}
```

Chỉ có thể **public** do phương thức *tinhdientich()* của lớp cha là **public**

Tính kế thừa (tt)

- **Lớp nội:** là lớp được khai báo bên trong 1 lớp khác. Lớp nội thể hiện tính đóng gói cao và có thể truy xuất trực tiếp biến của lớp cha.

Ví dụ:

```
public class A {  
    // ...  
    int <field_1>  
    static class B {  
        // ...  
        int <field_2>  
        public B(int par_1)  
        {  
            field_2 = par_1 + field_1;  
        }  
    }  
}
```


Tính kế thừa (tt)

- **Lớp final:** là lớp không cho phép các lớp khác dẫn xuất từ nó hay lớp final không thể có lớp con.

Định nghĩa dùng từ khóa **final**

```
public final class A
```

```
{
```

```
    ...
```

```
}
```

Tính kế thừa (tt)

- **Lớp trừu tượng:** là lớp dùng để thể hiện sự trừu tượng hóa ở mức cao.
- ▶ **Ví dụ:** lớp “Đối tượng hình học”, “Hình 2D”, “Hình 3D”
(Ví dụ định nghĩa lớp các đối tượng hình học cơ bản)
- **Phương thức `finalize()` của lớp `Object` - *protected void finalize()*:** được “Bộ thu gom rác” gọi tự động khi nhận ra không còn tham chiếu nào đến đối tượng đang xét.

Tính đa hình

Ví dụ:

```
class A_Object {  
    // ...  
    void method_1() { // ...  
    }  
}  
  
class B_Object extends  
    A_Object {  
    // ...  
    void method_1() { // ...  
    }  
}
```

Tính đa hình (tt)

```
class C {  
    public static void main(String[] args) {  
        A_Object arr_Object = new A_Object[2];  
        B_Object var_1 = new  
B_Object();  
        arr_Object[0] = var_1;  
        A_Object var_2;  
        for (int i=0; i<2; i++) {  
            var_2 = arr_Object[i]  
            var_2.method_1();  
        }  
    }  
}
```

Phần tử đầu tiên của mảng `arr_Object[0]` tham chiếu đến 1 đối tượng kiểu `Object` dẫn xuất từ `A_Object`

- Với `i = 0` thì biến `var_2` có kiểu là `B_Object`, và lệnh `var_2.method_1()` sẽ gọi thực hiện phương thức `method_1` của lớp `B_Object`.
- Với `i = 1` thì biến `var_2` có kiểu là `A_Object`, và lệnh `var_2.method_1()` sẽ gọi thực hiện phương thức `method_1` của lớp `A_Object`.

Giao tiếp - Interface

- **Interface:** giao tiếp của một lớp, là phần đặc tả (không có phần cài đặt cụ thể) của lớp, nó chứa các khai báo phương thức và thuộc tính để bên ngoài có thể truy xuất được. (java, C#, ...)
 - ✓ Lớp sẽ cài đặt các phương thức trong interface.
 - ✓ Trong lập trình hiện đại các đối tượng không đưa ra cách truy cập cho một lớp, thay vào đó cung cấp các interface. Người lập trình dựa vào interface để gọi các dịch vụ mà lớp cung cấp.
 - ✓ Thuộc tính của interface là các hằng và các phương thức của giao tiếp là trừu tượng (mặc dù không có từ khóa abstract).

Giao tiếp - Interface (tt)

► Ví dụ:

*// Định nghĩa một interface Shape trong tập tin
shape.java*

```
public interface Shape  
{
```

```
    // Tính diện tích
```

```
    public abstract double area();
```

```
    // Tính thể tích
```

```
    public abstract double volume();
```

```
    // trả về tên của shape
```

```
    public abstract String getName();
```

```
}
```

Giao tiếp - Interface (tt)

```
// Lớp Point cài đặt/hiện thực interface tên shape.  
// Định nghĩa lớp Point trong tập tin Point.java  
public class Point extends Object implements Shape {  
    protected int x, y; // Tọa độ x, y của 1 điểm  
    // constructor không tham số.  
    public Point() {  
        setPoint( 0, 0 );  
    }  
    // constructor có tham số.  
    public Point(int xCoordinate, int yCoordinate) {  
        setPoint( xCoordinate, yCoordinate );  
    }
```

Giao tiếp - Interface (tt)

```
// gán tọa độ x, y cho 1 điểm
public void setPoint( int xCoordinate, int yCoordinate ) {
    x = xCoordinate;
    y = yCoordinate;
}

// lấy tọa độ x của 1 điểm
public int getX() {
    return x;
}

// lấy tọa độ y của 1 điểm
public int getY() {
    return y;
}
```


Giao tiếp - Interface (tt)

```
// Thể hiện tọa độ của 1 điểm dưới dạng chuỗi
public String toString() {
    return "[" + x + ", " + y + "]";
}

// Tính diện tích
public double area() {
    return 0.0;
}

// Tính thể tích
public double volume() {
    return 0.0;
}
```

Giao tiếp - Interface (tt)

```
// trả về tên của đối tượng shape  
public String getName() {  
    return "Point";  
}  
} // end class Point
```

Giao tiếp - Interface (tt)

- ▶ Kế thừa giao diện

```
public interface InterfaceName extends  
interface1, interface2, interface3
```

```
{  
    // ...  
}
```

Q/A